

Становище

от

проф. д-р Борис Кирилов Сергинов

за кандидатурата за научна и образователна степен „ДОКТОР“ в област на висше образование 8. Изкуства, професионално направление 8.2. Изобразително изкуство. НХА, Факултет за изящни изкуства

Катедра „Изкуствознание“

За Генади Иванов Гатев

,

и документите представени за присъждане на научна и образователна степен „ДОКТОР“:

1. Актуалност и значимост на представените документи за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“

Представените документи и изследвания за присъждане на научна и образователна степен доктор, проследяват процесите на трансформации на фотографията и техните рефлексии в сферата на съвременното изкуство и неговите визуални стратегии и практики, както научаваме още от самото заглавие на предложения за становище научен труд, а именно „ТРАНСФОРМАЦИИ НА

ФОТОГРАФИЯТА В КРАЯ НА XX И НАЧАЛОТО НА XXI ВЕК И ТЕХНИТЕ РЕФЛЕКСИИ ВЪВ ВИЗУАЛНИТЕ СТРАТЕГИИ И ПРАКТИКИ В СЪВРЕМЕННОТО ИЗКУСТВО “

Дисертационният труд на Генеди Гатев е насочен към изследването на трансформациите на фотографията в края на XX и началото на XXI век и техническите рефлексии във визуалните стратегии и практики в съвременното изкуство. Това е много актуална тема, тъй като фотографията е една от най-широко използваните и популярни визуални изрази в съвременното изкуство. Във връзка с това е отделено внимание на трансформациите в произведенията на съвременното изкуство и информацията, на която фотографията е носител, нейното значение в гранични ситуации на създаване на съвременна, визуална творба. Това обстоятелство е свързано със съвкупността от елементите на образа във фотографията, с неговия имплицитен или реален почерк на изказ или по-точно на визуалните стратегии и практики в него, с фотографското изразяване като намеса в съвременната художествена среда и използваните подходи в изобразяването на идеята и формата в съвременното изкуство и неговите гранични зони. Фотографското изкуство и рефлексии в съвременното изобразителното изкуство (в посочения контекст) са съчетани с психологическите, естетическите и философските тълкувания, направени от автора. Както самият Генеди Гатев казва:

" Може да се каже, че с появата на фотографията, живописиста преоткрива себе си освобождавайки се от конкретиката на реализма в полза на едно нереалистично, субективно отношение към медията. Живописиста от края на 19-ти век, става неразделна част от паралелната история на фотографията. В началото оценъчните критерии към визуалните изкуства се прилагат и към новопоявилото се фотографско изображение. Сравненията между живописиста и фотографията имат за цел да легитимират фотографията или обратно, да я поставят под съмнение като изкуство. Това е процес на трансформиране на традиционните представи за изкуството. Очевидно е, че изкуството на 20-ти век е определено от скритата хегемония на фотографията. Авангардните движения в началото на века подготвят навлизането на фотографията като нова, налагаща се медия. Фотографията става неразривно свързана със сюрреализма, футуризма, дадаизма, абстрактното изкуство, авангардно кино от началото на века, концептуалното изкуство, пърформанса, хепънинга, редимейд, движението „Флуksус“ и др. Тя предлага нови, нетрадиционни практики, които преобръщат изцяло представата за уменията и намеренията на артиста. Това предизвиква изменения в съдържанието, разбирането и значението на изкуството, като новите визуални

форми преосмислят понятията авторство, оригинал и произведение. "

Когато се търсят характеристиките на художественото творчество в областта на фотографията, се обръща внимание на това, че то дава възможност за нови преживявания, за друг поглед, друга гледна точка върху живота и човешката дейност в частност, върху съвременното изкуство. Тази ситуация се оказва разположена както вътре в специфичния творчески процес, така и в социалната и гранична среда на съвременното изкуство и екзистенциална обстановка. Генади Гатев представя оригинални идеи и анализи, които разглеждат, как световните фотографски техники и технологии са свързани с визуалните стратегии на фотографията в съвременното изкуство. Той изследва начините, по които фотографията се използва като инструмент за изразяване на социални, политически и културни идеи и послания. В допълнение към това, докторантският труд на Генади Гатев, представя нови методи за анализ на фотографските изображения и техническите рефлексии във визуалните тактики и практики в съвременното изкуство.

2. Същност на работата;

Предложените за становище документи и дисертационна теза отговарят по своеобразен начин

на редица въпроси в полето на съвременното изкуство, като например: "Проблеми при работа с фотографията в съвременното изкуство", „Какво е съвременно изкуство през призмата на фотографията" и т.н. Въпреки, че еднозначни отговори в областта на изкуството са до голяма степен изключени, тъй като това е полето в което творецът трябва да се чувства максимално свободен да твори, то предложената за становище теза успява да освети и изолира отделни кътчета от това огромно художествено и научно пространство.

Общо взето, **дисертационният труд на Генади Гатев** представлява важен принос към изследването на трансформациите на фотографията в края на ХХ и началото на ХХІ век и техническите рефлексии във визуалните стратегии и практики в съвременното изкуство. Той може да представи нови идеи и методи за анализ на фотографските и технически рефлексии във визуалните стратегии и практики в съвременното изкуство, които да бъдат от полза за други изследователи. Визуалното изкуството и фотографията, граничните състояния на съвременната творческа визуалност са вече не е просто зависими от обществото, те съдържат в себе си почти всички противоречия, съществуващи в това общество. От средата на ХVІІІ век започва развитието на промишлеността и засилването на комерсиализацията, които постепенно превръщат обществото в консуматорско. Подобна тенденция на

комерсиализация се появява и в съвременното изкуство и в частност във фотографията. Фотографията започва да се купува, подобно на другите стоки и донякъде загубва своя чист, отличаващ се от обикновеното всекидневие характер. Поради тези причини намалява възможността фотографията да бъдат противоположност на баналното и ежедневно. За да бъде продавано, новото изкуство започва да се стреми да е функционално, полезно и приятно, като портретната режисирана фотография, рекламната фотография, фотографията на празници и тържества, например които обслужват всякакъв тип житейски събития. Този процес е двупосочен – от една страна, това е комерсиалната фотография, която обхваща пазара и създава ниско интелектуален вкус, но от друга, този тип работа добавя възможността съвременната фотография да се развива именно въз основата на потребителското търсене, ръководено от този некултурен вкус. Така се появява „културната индустрия“ – определение формулирано от Теодор Адорно (1903 – 1969 г.) – философ, социолог, музиколог, един от най-значимите представители на критическата социална теория, развивана от Франкфуртската школа. Трудът на Гатев показва ясно тази граничност в съвременното изкуство и описва ролята на фотографията в очертаната ситуация.

Генади Гатев представя оригинални идеи и анализи, които разглеждат как световните фотографски техники и технологии са свързани с визуалните стратегии на

фотографията в съвременното изкуство. Той изследва начините, по които фотографията се използва като инструмент за изразяване на социални, политически и културни идеи и съобщения.

Предложените за становище документи и теза в този описан контекст са цялостни и завършени и представят една коректна и отлична своеобразна хипотеза.

Проверката на хипотезата е направена със средствата на теорията на изкуството и подсказва възможност за преpraщане към по-голям и по-тотален творчески и научен проект, несъмнено Генеди Гатев е готов да прерасте в по-висока академична длъжност, като се има в предвид стойността на неговия труд и приносите му.

3. Структура, изложение, оформление

Работата спазва всички изисквания и стандарти съотнесени към наукометричните данни и изискванията на НАЦИД, изложението на аргументите в полза на дисертацията са ясни и логични и езикът е професионален.

4. Теоретична подготовка, ерудиция

Оценявам високо предложената теоретична рамка: тя е пълна, отразява съвременното състояние на проблема, умело и с разбиране борави с терминологията в областта. Източниците, които са посочени като ползвани са напълно коректни и приемливи.

5. Методология и почтеност на направените изводи

Използваната методология – както и предложените теоретични тези, проучвания материал, процедурата по събиране на примери, така и по отношение на анализа на получените данни, тяхното описание и направените заключения са с висока научна стойност.

Важен аспект в научната работа предложена за становище е високото качеството на представената документация доколкото тя показва задълбочена интерпретация на получените данни, анализи и направените изводи и има коректен характер.

Глава 1 на дисертационният труд на Генеди Гатев се фокусира върху историческите предпоставки за възникването и усъвършенстването на фотографията. В тази глава се разглежда началото на фотографията, както и технологичните и културните фактори, които допринасят за усъвършенстване ѝ като медия и изразно средство.

В глава 2 се обръща внимание на теоретичните предпоставки за трансформацията на фотографията, като съвременно изкуство. Тук се разглежда как фотографията е превърната във важен елемент от изкуството през последните десетилетия. Теоретичните работи на водещите изкуствоведи и фотографии са анализирани, за да се разбере, как фотографията се е развила като изкуство.

В глава 3 се разглеждат хегемонията на фотографските изображения в края на 20 век. Тук се анализират начините, по които снимката е превзела водещата роля в изкуството. Това включва изследване на начина, по който снимката е използвана като средство за изразяване на различни идеи и съобщения.

В глава 4 се разглежда ролята на фотографското изображение за изменение на средата. Тук се анализират начините, по които фотографските изображения се използват за промяна на обществото и социалната среда. Това включва изследване на начина, по който фотографията е използвана за промяна на общественото мнение и за промяна на социалната среда, в която живеем.

Общо взето, главите от дисертационния труд на Генади Гатев представят важни теоретични и исторически предпоставки за разбиране на трансформациите на фотографията в съвременното изкуство. Те сами по себе си предоставят важни инструменти и методи за анализ на фотографските изображения и техническите рефлексии във визуалните стратегии и практики в съвременното изкуство.

Заклучение :

Оценявам научните и творчески качества и приноси на работата на кандидата, изследователската и теоретична работа на Генади Гатев, неговата обществена, социална, научна и изследователска значимост, личният принос на автора и практическата полезност и актуалност на представената работа, и предлагам на уважаемите членове на научното жури да дадат съгласието си за присъждането на научна и образователна степен „Доктор“ на Генади Гатев

11.05.2023 г.
гр. София

Становище
(проф. д-р Борис Сергинов)